

складовою національної безпеки, однак сама політологічна категорія „безпека” була імпортована в політичну науку з суміжних галузей суспільних наук – з одного боку, з міжнародно-політичної науки (де категорія „безпека” поряд з категорією „національний інтерес” посідає центральне місце), а з іншого – з воєнної науки» [2, с. 26; 4, с.72], наголошується, що в сучасній українській політології й досі не вироблено загальноприйнятого підходу до розуміння сутності політичної безпеки [3, с. 32].

Основних масив політологічних досліджень орієнтований на вивчення політичних аспектів соціальних явищ і процесів, таких як: тероризм, детермінанти сучасного політичного процесу, міжетнічні конфлікти, національна ідентичність, загрози національній безпеці України, безпека особи, геополітичні процеси, громадська самоорганізація, екологічна та інформаційна безпеки, міграційна політика та інших.

Окремий напрям складають наукові дослідження безпекового виміру зовнішньої політики як України так й інших країн, міжнародного співробітництва, діяльності міжнародних та європейських організацій.

Таким чином, підсумовуючи слід зазначити, що політології притаманно, щонайменше поки що, не формування загально політологічного поняття політичної безпеки, а осмислення політичних аспектів безпекових проблем різних внутрішніх і зовнішніх сфер суспільного життя України, інших держав, міжнародних та європейських інституцій. В основу таких досліджень покладаються або варіанти міждисциплінарного розуміння безпеки або її інтерпретації, що властиві іншим наукам, проте їм надається політологічна забарвленість зумовлена особливостями політології як науки.

Список використаних джерел

1. Кравчук О. Ю. ПОЛІТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК НАУКОВА І ПРАКТИЧНА ПРОБЛЕМА//Міжнародний науковий журнал // № 6, т. 3, 2016 с. 83
2. Підлипна Р.П. Методологічні засади тлумачення дефініції "соціальна безпека"// Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – Вип. 25.2 . - с. 278
3. Циганов В.П. Політична безпека і безпечна політика : складові, ознаки, стан, тенденції / В.П. Циганов. – К. : Ніка центр, 2006. – 112 с. С. 32
4. Шаповаленко М. Перверсії національної безпеки в умовах політичної трансформації України (деякі теоретичні припущення) // Національна безпека України. – К.: Стилос, 2004.

**Слухач Навчально-наукового
інституту заочного та дистанційного
навчання Національної академії
внутрішніх справ**

Толкачова Вікторія Андріївна¹

ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Використання примусових заходів є одним із найпоширеніших засобів забезпечення законності і правопорядку у більшості сфер суспільних відносин. Основною групою заходів державного примусу, які застосовуються до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у випадку порушення фінансово-правових приписів митного законодавства, є фінансові санкції. У Митному кодексі України передбачено можливість застосування уповноваженими органами фінансово-правових санкцій за невиконання або неналежне виконання учасниками митних правовідносин своїх фінансових зобов'язань перед державою, однак не визначено їх специфіку в сфері митного регулювання, а містить лише норми, які зобов'язують звертатись до іншого законодавства. Законодавча невизначеність сутності та особливостей фінансово-

¹ Науковий керівник: Волох О.К.

правових санкцій у митній сфері перешкоджає усуненню прогалин правового регулювання охоронних правовідносин, що виникають у процесі або з приводу переміщення предметів через митний кордон України. Зазначені чинники зумовлюють необхідність дослідження специфіки фінансово-правових санкцій за порушення митного законодавства.

Питання правового регулювання фінансово-правових санкцій досліджували такі вчені як В.Т. Білоус, З.М. Бudyко, Л.К. Воронова, О.П. Гетманець, Е.С. Дмитренко, А.Й. Іванський, М.П. Кучерявенко, О.А. Музика, Ю.В. Оніщик, Ю.О. Ровинський та ін. Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць фахівців з фінансового права щодо фінансових санкцій, можна констатувати, що правові аспекти фінансових санкцій у митній сфері залишилися поза увагою юристів-фінансистів.

Аналіз правового інституту фінансової відповідальності дає підстави вважати, що у вітчизняній правовій школі існування такого правового інституту вже визнано. Більшість дослідників розглядають фінансово-правову відповідальність як правове явище, що уже об'єктивно сформоване [4, с. 259– 260]. Підтвердженням цього можуть слугувати наукові роботи фахівців з фінансового права, зокрема теоретичному аналізу фінансово-правової відповідальності була присвячена докторська монографія А.Й. Іванського (2008 р.), проблеми юридичної відповідальності суб'єктів фінансового права в механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України знайшли своє відображення і у монографії Е.С. Дмитренка.

Щодо суб'єктів фінансово-правової відповідальності, то є певні важливі моменти. Зокрема, суб'єктами фінансово-правової відповідальності є підприємства, установи, організації, фізичні особи – за виключенням фізичних (посадових) осіб, що є суб'єктами адміністративної, кримінальної та дисциплінарної відповідальності. Відмінності існують і в механізмі встановлення та обрахування фінансово-правових та адміністративних санкцій, та в юрисдикційних повноваженнях органів до повноважень яких належить застосування зазначених санкцій. Фінансово-правові санкції застосовуються до колективного прибутку підприємства, а адміністративні – до особистих доходів посадової особи. Застосування фінансово-правових санкцій тягне за собою настання негативних наслідків для суб'єкта правопорушення наслідки не організаційного характеру, а тільки грошовомайнового, та має за мету, на відміну від адміністративних санкцій, не тільки покарання порушника фінансової дисципліни, але й компенсацію презумованої шкоди [2, с. 14].

При проведенні правового аналізу точок зору українських та російських науковців що питань фінансово-правової відповідальності у співвідношенні із адміністративною відповідальністю, варто виділити позицію А.Й. Іванського, який у своїй монографії [3, с. 321-333] виділив ряд спільних для даних видів юридичної відповідальності ознаки:

1. Підставою виникнення публічної відповідальності є правопорушення. Фінансово-правова відповідальність виникає в результаті фінансового правопорушення на відміну від адміністративної відповідальності, що застосовується у результаті адміністративного проступку; до об'єкта правопорушення в адміністративному праві не входять правовідносини, що складають публічну фінансову діяльність держави, що в свою чергу є об'єктом фінансового правопорушення.

2. Суб'єктивний склад у фінансово-правовій відповідальності відмінний від адміністративної. Так за Кодексом України про адміністративні правопорушення – суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути виключно фізичні особи, тоді як суб'єктами фінансово-правової відповідальності можуть бути як фізичні так і юридичні особи. Це є однією із характерних ознак фінансово-правових санкцій, що відрізняє їх від заходів адміністративної відповідальності.

3. Головною метою адміністративної відповідальності перш за все є припинення (попередження) і покарання, а не відновлення порушених прав, у фінансово-правовій

відповідальності характерне покладання обов'язку на винну особу щодо відновлення майнового становища держави та понесення покарання за вчинене правопорушення (наприклад пеня).

4. Фінансові правовідносини із-за майнової природи мають майновий характер, тому правопорушення у цій сфері завдають шкоди державі і суспільству. Відновлення порушеної сфери здійснюється за допомогою спеціальних фінансово-правових санкцій. Через майновий характер фінансових правовідносин у конструкції фінансової відповідальності переважають санкції. В свою чергу в адміністративній відповідальності, істотне місце займає обмеження особистого характеру.

5. Згідно ч. 1 ст. 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше, як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – два місяці з дня його виявлення [1]. У випадках притягнення до фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства для застосування фінансових санкцій передбачено більш тривалі строки до трьох років.

6. Обчислення розмірів грошових санкцій (адміністративний штраф застосовується у фіксованій кількості неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – ст. 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1]. Фінансово-правова санкція може виражатися як у конкретній сумі неправомірно одержаного доходу, так і в повному розмірі прихованого (несплаченого) податку, частині прихованого обов'язкового платежу тощо, тобто розмір цієї суми, як правило, попередньо не визначено.

7. Джерелом грошових коштів, на яке накладається стягнення, адміністративні стягнення можуть застосовуватися лише до особистих доходів та майна фізичних осіб і посадових осіб підприємств, установ та організацій. При застосуванні фінансових санкцій втрати несуть як фізичні особи із власних доходів, так і юридичні особи з власного прибутку.

8. Під час притягнення до фінансово-правової відповідальності на відміну від адміністративної відповідальності є можливість одночасного застосування і інших видів юридичної відповідальності (адміністративної чи кримінальної).

Особливістю фінансової відповідальності є нехарактерний для інших принцип презумпції винуватості суб'єкта фінансово-правової відповідальності. Специфіка фінансової відповідальності полягає також у тому, що рішення про накладання фінансових санкцій може бути прийнято як державним органом, так і самим правопорушником. Стосовно пені, то в цивільних правовідносинах вона стягується за прострочку виконання договірних зобов'язань, а у фінансовому праві за прострочення строку сплати податку. Стягується вона у безспірному порядку з юридичних осіб, а з громадян якщо вони не сплачують добровільно – через суд. При цьому одержані кошти йдуть до бюджету, а в цивільному праві виплачуються на користь другого контрагента за договором [5, с. 286–310].

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122 (зі змінами і доповненнями).
2. Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність в сучасній Україні: теоретичне дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук: спец. 12.00.07 / А. Й. Іванський. – Одеса, 2009. 36 с. – 14 с.
3. Іванський А. Й. Фінансово-правові санкції : [монографія] / Іванський А. Й. – К. : Київський міжнародний університет, 2013. – 485 с.
4. Музика О.А. Про поняття фінансової відповідальності / О.А. Музика // Проблеми пенітенціарної теорії та практики: щорічний бюлетень Київського

університету внутрішніх справ. – 2004. – Вип. 9.

5. Липинский Д.А. Проблемы юридической ответственности. – СПб., 2003. – 385 с.

**Слухач Навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ
Туз Ольга Валеріївна¹**

ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

На порозі третього тисячоліття світова спільнота переживає низку кардинальних змін, однією з яких є перехід до нового типу культури, побудованої на принципах гендерної рівності. В основі становлення і розвитку людства як системи, що самоорганізується, лежить низка факторів. Насамперед, це реалізація потенціалу кожного члена суспільства, розвиток усіх його фізичних і духовних задатків, творчого начала, перетворення особи на особистість, її актуалізація, що дозволяє звільнити соціальну енергію особи та спрямувати її у належне русло.

Проблемам забезпечення рівності чоловіка та жінки в науці кримінального права приділяється недостатньо уваги. Деяким аспектам цієї проблеми присвятили свої роботи О. М. Костенко, О. М. Руднева, Т. М. Мельник, О. М. Нодільчак, О. Суслова, К. Чижмар, В. О. Андрієнко, Л. Н. Завадська, О. Ю. Сергеева, С. В. Полєніна та ін.

Метою даного дослідження є аналіз нормативно-правового забезпечення гендерної рівності в Україні. Україна останніми роками значно просунулася у вивченні та осмисленні гендерної проблематики. Державна політика, на сьогодні, орієнтується на створення рівних можливостей для жінок і чоловіків, при цьому вона проводиться з урахуванням міжнародних документів, підписаних Україною. Це, зокрема, «Загальна декларація прав людини», 1948 р.; Міжнародний пакт «Про громадські та політичні права», 1966 р.; Статут Організації Об'єднаних Націй, 1945 р.; «Декларація про ліквідацію дискримінації у відношенні жінок» 1967 р.; «Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та з експлуатацією проституції третіми особами», 1949 р.; «Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації по відношенню до жінок», 1979 р.; «Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод», 1950 р.; «Пекінська декларація», 1995 р. та інші [1, с. 10].

Особливу роль у становленні рівності статей відіграла Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» (CEDAW), прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 18 грудня 1979 р. Конвенція є першим міжнародним юридичним документом, в якому забороняється дискримінація жінок. Вона має особливе значення для характеристики можливостей, які надаються міжнародним правом державам для гендерного реформування суспільства.

Одне з найважливіших положень Конвенції – юридичне визначення дискримінації щодо жінок: «поняття «дискримінація щодо жінок» означає будьяку відмінність, виняток або обмеження за ознакою статі, яке спрямоване на послаблення або зводить нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини і основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, громадянській або будь-якій іншій сферах».

У Конвенції конкретизуються дії в інтересах забезпечення рівності статей. Виходячи з аналізу стану гендерної віддаленості статей, у ній особливо підкреслюються три аспекти становища жінок: громадянські права і правовий статус жінок; відтворення населення; вплив культурних чинників на відносини між статями. Серед проблем, які особливо виділяються у документі, це проблема ліквідації дискримінації у сфері зайнятості, зокрема, при винаймі на роботу, про забезпечення рівної оплати за працю

¹ Науковий керівник: Волох О.К.